

Paulus skriver rekommendationsbrev

Av Madelene Fredell

Dagens episteltext är inte begriplig om man inte ser till ett längre avsnitt av brevet, 3:1 – 4:6. Den bakomliggande texten från Hebreiska bibeln, 2 Mos 34:27 – 35, måste också kompletteras med Jer 31:31 – 34 om det nya förbundet där Gud säger ”Jag skall lägga min lag i deras bröst och skriva den i deras hjärtan ” för att vi inte ska komma fel och få texten att betyda något som den inte gör.

Paulus gör en avsiktlig feltolkning av texten från 2 Mosebok i syfte att rättfärdiga sin egen förkunnelse för korinthisarna. Han är ju inte i behov av något rekommendationsbrev, vilken annars var nödvändigt i antiken, eftersom brevet redan är skrivet i korinthisarnas hjärtan. Och brevet är budskapets själva innehåll och brevet /lagen är nu skriven i korinthisarnas hjärtan, jfr Jer. Detta som kontrast till stentavlorna som åsyftas i Paulustexten och som inte är ett för Paulus godtagbart ”rekommendationsbrev”. Paulus vill visa att hans uppdrag är mycket mer värt än Moses.

Vidare kontrasterar Paulus dödens tjänst (3:7) och domens tjänst (3:9) med Andens tjänst (3:8) och rättfärdighetens tjänst (3:9). De två första tjänsterna är inhuggna i sten, de två andra är lagda i folkets bröst och skrivna i deras hjärtan. Episteltextens höjdpunkt ligger den avslutande meningen, vi förhärligas av den härlighet som kommer från (Herren) Anden.

För att sedan visa att han står för det nya förbundet enligt Jeremia och inte det gamla med stentavlorna bygger Paulus upp en polemisk rivalitet mellan sin tjänst (*diakonia*) och Moses som bara leder till död och dom. Nu måste Paulus bevisa det han skriver i v. 18: ”Och alla vi som utan slöja för ansiktet skådar Herrens härlighet förvandlas till en och samma avbild; vi förhärligas av denna härlighet som kommer från Herren, Anden”. Det kan han bara göra genom att förvanska 2 Mos 34:27 – 35.

När Mose talade med Gud på berget fick han del av Guds strålgans, härlighet, *kavod*. Den glänste så starkt att folket inte förmådde komma honom nära och därmed lyssna på honom. Mose satte därför en mask eller slöja framför ansiktet när han varit hos Gud och sedan skulle tala med folket. Det är få förunnat att kunna ”se” Gud – utan att dö. Mose hade gjort det, i alla fall sett Guds härlighet/strålgans, och översteprästen fick enligt traditionen samma ynnest när han gick in i det Allra Heligaste. Översteprästen omgärdades då av rök för att inte strålgansen skulle bli för svår att uthärda för de troende.

Mose hade fått del av Guds strålgans. Paulus måste nu bevisa att han också har fått samma ynnest, och helst lite mer och att folket kan åtnjuta samma sak, för

att hans argumentation utifrån Jeremiaförbundet ska hålla. Därmed förvanskar han texten från 2 Mos och gör det med råge i vv 13 - 15: ”Han (Mose) dolde sitt ansikte med en duk för att israeliterna inte skulle se hur det som var på väg att försvinna tog slut. Och deras förstånd blev förstockat, ty ännu i denna dag hänger den slöjan kvar när det gamla förbundets skrifter läses upp, och den lyfts inte bort eftersom det är genom Kristus den försvinner. Än i dag ligger en slöja över deras hjärtan när man läser ur Moses lag.” Paulus säger att det ”gamla” förbundet inte har någon varaktighet och att det bara kan få det genom Kristus. Endast Kristus tolkar Moses lag på ett sådant sätt att den skrivs i människornas hjärtan. Det här var ett vanligt sätt att läsa och tolka, eller snarare misstolka, texter på, inte bara i judisk, rabbinsk, tradition, utan i hela medelhavsområdet. Det var helt enkelt ett sätt att rekommendera sig själv, att skriva sitt eget rekommendationsbrev, 2 Kor 3:1-2.

I vv 16 – 18 ligger Paulus eget budskap utifrån hans egen erfarenhet av Kristus. Återigen finns ett indirekt om än starkt inflytande från Jer 31:31 – 34. Lagen är inskriven i folkets hjärtan och ”undervisningen” sker direkt, utan mellanhänder, genom Anden, Guds ande, *ruah adonai*. Här råder frihet i kontrast mot lagen och här förvandlas vi alla till Guds avbild och likhet, 1 Mos 1:26. Liksom Mose förhärligades på Sinai, så förhärligades Jesus på Förklaringsberget och så förhärligas även vi av härligheten som kommer från Herren genom Anden. Det bör understrykas att Paulus inte *avskriver* Lagen, utan tolkar förmedlingen av den enligt den tradition som profeten Jeremia förkunnat. Att ha Lagen skriven i sitt hjärta ställer också konkreta krav på en rättfärdig livsföring – precis som Orden på stentavlorna.

I kristen spiritualitet har förhärligandet ofta sammanfattats med kyrkofadern Athanasius mening ”Gud blev människa för att människan skulle bli Gud” och kom att omges med allehanda andliga övningar. Detta så kallade gudomliggörande återfinns inte bara i judendom och kristendom utan i de flesta religiösa traditioner. Tanken är att kontakten med det gudomliga i någon mån bör ”smitta av sig” på den religiöse utövaren.